

LIBURUAK

AMASEI SEME EUSKALERRI'KO. *Yon Etxaide'tarra*. Kuliska sorta, Itxaropena Argitaldaria, Zarautz, 1958.

1956'an Euskaltzaindiak biografi-saillean saritu zuen liburu onek, izenak dion bezala, amasej euskal-idazleren bizitza eta lanak azaltzen ditu. Ona zein diren: Añibarro, Astarloa (frantziskotarra), Axular, Elizanburu, Etxahun, Joanes Etxeberri (saratarra), Etxepare (Beñat), Iparragirre, Iturriaga, Iztueta, A. Larramendi, Leizarraga, Mendiburu, Mogel, Oihenart eta Aita Zabala.

Gure lankide den Mitxelena'k ipiñi dion sarreratik artzen ditugu onako itz aitek:

"Etxaide'k duen izena eta entzutea eztu jendeak musutruk emana, merezi onez irabazia baizik. Eztugu euskal-soroan Etxaide'ren antzeko langille trebe eta saiatu geiegirik izan. Aldizkarietan dozenaka agertu dituen idaz-lanak bazterturik ere, eta ez baztertzekoak direlako, eztago *Alos-torrea*-tik gaurko onetaraño datorren liburu-saillari begiratu besterik. Ongi asi bazen, etzuen orrenbestez etsi. Eztio geroztik utzi izkera lantzeari, belarrietarutzen zitzaizkion itz eta esaera jatorrak jasotzeari, atertu gabe paper zaar eta berriak iraultzeari. Orrela eldu da gaur darabilen mintzaera ugari, zeatz, bere gisako, arin eta gerri-biguiñaren jabe izatera...

"Etxaide'k —zalantzarik bada, zabal bedi liburu au— zearo menderatu du euskera. Menderatu eta bereganatu. Etzaio iñoiz nabari orra-ko maizegi gure artean suma ditekean *cliché*-alderako ixuri ori. Dituen ondasun aberatsak iñorengandik artuak baditu —eta nor ezta izkuntza-gaietan besteren zordun?—, aspaldi beretu zituen. Eztitu bide ibillegiak maite. Eskuan duen mintzabideari, dela flauta dotorea dela larre-txirula, soiñu eta doiñu berriak ateraztea dagokio iztun trebeari.

"Euskaldun ospetsuen artean, ori baitzen gaia, euskal-idazleen bizitzak eta lanak aukeratu zituen Etxaide'k eta ezin zezakean obeki

aukera. Eztitugu bear adiña ezagutzen eta, gure ezjakiña estaltzeko edo, bein baiño geiagotan ukatu ere egiten ditugu. Gizon bakoitza gizartearen zordun da beti eta gizaldi bakoitza, baita gurea ere, aurreko gizaldien. Zor ori ezagutzeak eta aitortzeak ez gaitu beñere gutxitzen. Alda-naiak eragiten badigu ere, berri-billa bagabiltza ere, eztingu batere kalterik egingo zer aldatu eta berritu bear dugun jakiteak. Eta orain nai duzunean jakin zenitzake jakitekoak: liburu onexetan arkituko dituzu, laburki baiña argi eta garbi emanak, amaika berri eta iritzi, baita egille bakoitzaren zati autatuak ere. Euskaldun guztiok berriro ere zorretan gaude Etxaide'rekin eta ez nolanaiko zorretan."

PROSISTAS NAVARROS CONTEMPORANEOS EN LENGUA VASCA.—*XX-garren mendeko Nafarroako euskal idazlariak.*—
Compilación de Angel Irigaray.—Diputación Foral de Navarra, Institución "Príncipe de Viana". Pamplona, 1958.

Txit ernagarria, bai azalez ta bai mamiz —batez ere mamiz— Angel Irigaray'k gertu ta Iruñe'ko *Institución Príncipe de Viana*'k argitaratu duan liburu au.

Enrike Zubiri ta Gortari ("Manezaundi") ta Pablo Fermín Irigaray ta Goizueta ("Larreko") napa-*idazle ospetsuen lan-egin batzuen bilduma da.*

Enrike Zubiri Luzaiden 1867'garren urtean jaio zan, ta Doniane Garazi'n ikastaro batzuek egin ondoren, Paris'en pintura-lanean igaro zuanaldi bat. Nafarroa'ko Diputazioan ikusi litezke beraren lauki bat edo beste: Martin Azpilikueta ta Nafarroa'ko irugarren Karlos Erregearen irudiak, adibidez.

Gizon ikasia, Iruñe'ko *Artes y Oficios* deritzan Eskolako irakasle izandu zan, ta bai euskeraz eta bai gazteleraz eten-gabe idatzi zuan Euskalerr'i'ko aldizkarietan.

Azkenik, Iruñean bertan 1943'garren urtean il zan.

Fermín Irigaray berriz Auritze'n 1869'garren urtean jaio zan.

Mediku-ikastaroak Madrid'en egin ondoren, lendabizi Bera'n eta Irurita'n lan egin zuan, ta gero, urte askotan, Iruñe'ko Gaxotegian.

Mediku aditua ta osagille trebea, beste lanen artean argitaratu zuan gazteleraz, Madrid'eko Espasa Calpe moldiztegian ta Gregorio

Marañon'en itzaurre batekin, "Guía médica del intérprete de milagros y favores" deritzan liburua.

Euskal-idazle bezala, berriz, *Euskal-Esnalea'n*, *Euskalduna'n*, *Gure Herria'n* ta Euskalerrri'ko beste ia aldizkari guzietan, ezin konta ala lan ta lantxo argitaratu zituan.

Lanari jositako biziera luze baten ondoren, Iruñean, 1949'garren urteko Iraillean, santu bat bezala il zan.

Beraren seme mediku Angel'ek orain eskeintzen digun idazki-bilduma ontan, berrogei ta emezortzi lan datoz: ogei ta bederatzia Manezaundi'renak eta bederatzia Larreko'renak.

Lan guziak, bai Manezaundi'renak eta bai Larreko'renak, euskera errikoi-samarrean idatzitakoak dira, baña ez mordolloan ta gutxiago ere. Bien idaztankera beti jasoa da. Ta jasoa bakarrik ez: giarra ta, aldi berean, ugaria ta argia. Baña, batez ere, jatorra, erriak antziñatik erabiltzen dituan esaeretan ta joskeran errotua. Berariaz, Larreko'rena.

Manezaundi'k liburu ontako lan batean dio: "Anitzek uste dute eskuaraz untsa idazteko aski dutela hiztegiatoko hitz guziak yakin gogoz eta apuñatik. Eta ez da batere hala."

Larreko'k berriz beste batean onela dio: "Euskeldun garbiekin ari garela, gutun zaarretan irakurtzen ari garenean, oartuago bear ginuke miletan, erraneri itzei baiño; erranera eta itz zuurretan dago gure arbasoen jakitatea, guk uste baiño aberatsago dena. Orai, gure gogoak arrotzu ondoan egin nai dugu euskara bat gure ortkoi edo moldetara, eta ori ez da bide zuzena. Gure gogoak biurtu bear ditugu euskararen moldetara. Euskararen ortkoiak, moldeak, euskaldun utsen baitan ditugu."

Ez genuke batere kalterik izango, baldin euskaltzale guziok bi maisu auen lerro oriek, aldiz-aldiz eta betaz, ausnartuko bagenituzke...

Bukatzeko, esan genezake guk ere, Pierre Lafitte'k oraintsu liburu onezaz "Herria"-n zion bezala: "Segur gira liburu berria agradatuko zakotela eskuratuko eta irakurtuko duten guzi-guzieri."

A. A.

POLI MUTIL UMEZURTZ BATEN IBILLALDIAK. *Anabitar-te'tar Augustin*. "Kuliska sorta", Itxaropena Argitaldaria. Zarrautz, 1958.

Euskal-aleberrigilleetan gehiena —xuberotarrek dioten bezala—

dugun Anabitarte jauna agertu zaigu berriz ere plazara, zori onean, *Usauri* eta *Donostia*-ren urren irugarrena den irakurgai onekin. Luzaroko ixillaldiak eztiot batere etorria urritu ez eztarria moteldu.

Poli, Donostia'ko kaieko umezurtz biurria, itsasora darama egilleak, iges egiteko aitzakiarekin bada ere. Itsas-ertzean jaioa izanik maite baitu itsasoa, *Patrones y capitanes de yate* argitara berria duen egilleak bezalaxe. Gero, legorretaturik, leengo ezifnegonak berak darabillelako edo, komeriante batzuekin abiatzen zaigu barriz Nafarro-Gipuzkoetan barrena. Ez, ordea, luzarorako. Etxa-tellapeko egonaren gozoa labur bederen ezagutua duelarik, etzaio geiago aaztuko. Eta, emazte ta etxearen jabe egin ondoren ere, eztu Elizondo'n etsiko. Ezin baititeke izan, ez sortzaillearentzat ez bere umearentzat, Paradisuaren antzekorik lur onetan, Donostia'n izan ezik, eta kai-inguruan inñolaz ere.

Irakurgai onek eztarabil auzi larririk: eztu inñoren gogorik kezkatuko ezta biotzik erdiratuko ere. Ezta bearrik ere. Bere bidetik dabil egillea, kontakizun arin, otxan eta jostarien bidetik. Eskubide osoa du, jakiña, eta gure arteko irakurlerik geienek eztiote noski orregatik kargurik artuko.

L. M.

XENPELAR BERTSOLARIA. BIZITZA TA BERTSOAK. *Jau-regitar Luis* ("Jautarkol"). "Kuliska sorta". Itxaropena Argitaldaria. Zarautz, 1958.

Eztakit egoki den ala ez errenteriar batek beste errenteriar baten liburuaz iritzia azaltzea, batez ere liburu ori irugarren erritar baten bizitza ta bertsoei buruzkoa denean. Nolanai ere, nola ixillik egon? Eztugu Errenteria'n gizon sonatu geiegirik izan: zenbait kapitan eta gradurik gabeko gerra-gizon, almirante pakezale bat, alde guztietan ageri den iskribau-mordoxka eta historiolarari arduratsu baiño aspergarri-xamarra izan zen Gamon. Eztugu, beraz, letretan, letrarik eza gutzen ezipazuen ere, Xenpelar'en pareko gizonik.

Leen ere agertu izan du Jauregi jaunak Xenpelar'ganako joera. Berak ipiñi zion itzaurrea Makazaga'k Errenteria'n, urterik gabe, gerra-aurretik argitara eman zuen bertso-liburuari: ugoldeek ondatu zuten zoritxarrez gerturik zegoen bigarrena. Badu gaiñera beste

idazlan bat gutxienez gai ortaz: "Bertsolaria nor zaigun: Xenpelar ereduz", *Yakintza*, 1935, 407-413 or.

Ezta ori arrigarri errenteriar batengan, bai, ordea, olerkari baten-gan. Ederki adierazten du egilleak, ez alako bildur-antx bat agertu gabe, zergatik eztitugun ontzat artu bear bertso-berrien etsaien esan-nak, 134 eta urrengo orrialdeetan.

Gaur, ordea, aldatuxea dugu giroa, eta bertsolariak gora dijoaz, beera bearrean. Maisutzat ez ezik, izkuntza-maisutzat ere artuko lituzkeanik bada gure artean. Aiengan maiz topa ditekealako noski bestetan urri dabillen naturaltasuna, baita garbitasuna ezten —eta Euskal-errian garbitasunaren etsai dirudien— jatortasuna ere. Beste alde batetik, bertsolaria gaiari eta entzuleari natsitsirik ari den ezkeru, ezta eredu txarra idazle-irakurleen artean nai lirakean artu-emanak zer-nolakoak izan bear lutekean erakusteko.

Ezin uka, berriz, goi-maillan ageri dela Xenpelar bertsolarien artean, inor agertzekotan, naiz aspaldikoa izan. Zergatik ote den, eztakit ongi. Inongo estetikarik ikasi ez tuten bertso-zaleek badute, Aita Zabala'k gogorazten digunez, neurri zuzena bertso egokiak eta kaxkarrak bereizteko. Eta gure iritzia bat ezpadator, ainbat okerra-go... gureztat. Inolaz ere, bistan daude Xenpelar'en alde onak, bat-bateko etorriaz gaiñera: laburtasuna, giarra, zorrozatasuna ta baita zenbait aldiz zarpaikeria dirudien berberoi ere. Olerkari gain-gaiñekoa izango omen zen Xenpelar, egilleak dionez, eskolarik izan balu. Olerkaria, eztakit. Beste zerbait izango genduen aģian: Quevedo'ren tankerako zain ta ezurra besterik etzuen prosalaria.

Xenpelar'en bertsoetan zenbait uts, edo uts diruditenak baintzat —eta barka, oker banabil—, ageri dira. Ona emen batzu: *zortzi konfiteruak* (25 or., *zortzi konfitero ta?*), *Lonjinos'ek auxe zion* (28 or., *au zion*), *ez al-dakiken* (31 or.) *ez al-akiken*-en ordez (urrengoa *etzala lizentzi* entzun izan dut), *abillidade gutxi dedala / ez esan inori* (32, *daukanik* bear luke), *ezur igarrak austen zailla duk pixka* bat beeraxeago (*zaillak ttuk*, *zailla'ituk*), *Ni ezazu ibiltzen* (35, *enazu*), *panparroi pasatu zan* (42, *panparroi pasa zuten*, "iru komertziant" baitziren), *berari tira alde* (49, *dale da*, *ez alde*), *inbiriya nork ditu* (61, *inbiriya nork du*, edo *inbiriya nork ttu* geienez ere), *barrurdia dirudi* (85, *basurdid*), *eztu galtziak merezi* (95, *galtzia*), *Iru leyua*, *Trinidadea* (103, *Iru leyuak*), *bestela biziya pena* (104, *ez ote da biziyan pena?*), *eskatzen ditut zorri* (107, *dizut*), *zortzi Ministro abilla* (112, *abiya*), *kartzela baneta jarri* (114, *banetan* edo *banatan*), *eriotzatik gabe* (119, *eriotzarik*), *Pilatos'ek sententziya* (120, *Pilato'k* ote?: silaba bat geiegi baitu bestela), *oyek danagatik* (122, *oyek danakatik* edo *danagatik*), *manduari nai ziozkat* (125, *diozkat*), *eguneko esatea* (131, *egunero*), *Zugaz akordatzen naiz* (132, *zutaz*). Emen ibai

guziyak dion lekuan (90) Makazaga'renak *errio danak* dio, eta *bere kutizi txarretan*-en ordez (92) *bere guziyo txarretan*, *biziyo tzarretan* alegia. Arrigarri xamarra derizkiot 65'gn. orrialdeko *Nere senarrak dauka*- / *ki ijeniyuak* pasarteari, ezpaitu uste gure bertsolariiek sekula orrelako *enjambement*-ik egin dutenik. *Nere senarrak dauka* / *ijeniyuak* da, seguru aski.

Lonjinos'ekin izan zituen bertso aldrebesetan (25'gn. or.), auxe irakurtzen da: *Txantxangorri batenak* / *sei libra tripaki*, / *txingurri batek*, *berriz*, / *zazpi arto-jaki*. Nik beste modu onetara adituak ditut: *Arrautza bat labore*, / *zazpi arto jaki*; / *txantxangorri batenak* / *sei libra tripaki*. Ezpaitu *labore*-k Errenteria'n Azkue'k beste lekutan bildu duen adiera: laborea da jakia eztena eta jakiarekin jaten dena (ogia, taloa edo antzekoak). Eta ortan datza aldrebeskeria, jakia eta laborea tokialdaturik agertzean.

Eztiote esandakoek ezer kentzen Jauregi jaunaren liburu ederrari eta eztaude ezer kentzekotan esanak. Zor larria diogu egilleari alde guztietatik onerako bestetarako izango ezten lana egin eta eskeini digulako. Baiña Xenpelar'en bertsoak, aotik belarrira ibilli diren ezkeru, nekez arki genitzake aldaerarik gabe. Orrexegatik beragatik saiatu bear *dugu* egiñaalean aren aotik entzun zirenean zuten itxura gal eztezaten. Xenpelar'ek merezi du neke ori ar dezagun eta egitekoaren gaitzak ez ginduzke atzerazi bear.

Xenpelar-zaleek badute orain bide erosoaren bertsoak irakurri ta buruz ikasteko. Makazaga'ren bilduma ezta erraz arkitzen; badira gaiñera Jauregi'renean an eztauden bertsoak: San Jose-ren zazpi dolorei eta Jesukristo'ren Pasioari jarriak. Salduko aal da liburu au merezi duen bezain laster, euskaldunen eta euskeraren onerako.

Xenpelar'en bizitzarekiko berri bat, 18'gn. orrialdean, eztakit zuzen dagoen. Oyartzun'go Eula deritzan baserrian egon omen zen morroi eta geroago ango bertako Egurrola baserrian. Ene ustez, ordea, *Eula* edo *Eurla* eta *Egurrola* baserriak eztira bat baizik, baserri bakar orren izenak jendearen aoan eta paperetan bi itxura berezi baditu ere.

L. M.

MEZA SAINDUA. *Aita Aurelio de Echarri-Aranaz*, Kaputxinoa. Editorial Aramburu. Pamplona, 1958.

Elizak gizon-emakumez beteta, eta danak ixil-ixillik. Gure alderdi ontako Euskal-errian gertatzen dan eskandalurik aundienetako bat

auxe dala, zion oraindik denpora asko ez dala Dom Xavier Iratzeder beneditino gurgarri eta olerkari benetan bikainak. Eta etzuan arrazoirik palta. Ez da aski beste fededun guziekin batean elizara joatea. Beste zer edo zer bear da. Fededunak eleiza funzioetan parte artu bear du, baño batez ere meza santua entzutian. Meza santua apaizak entzule guzien partetik eskeintzen bait-du.

Gure elizetako utsune negargarri ori betetzeko, Aita Aurelio Etxarri-Aranazkuak liburutxo polit eta oso merke bat atera du orain-txe. Bi pezta baño merkeago saltzen da; pezta bat eta amasei sosetan. Ona ba emen Iratzederrek esandako utsune ori betetzeko aukera.

“Meza Saindua” Baztango euskera xamurrean eskribitua dago. Baztango euskera, biotzari ikuitzen dion euskera goxoa. Ez det onekin esan nai, beste alderdietako euskerak ere biotz mugitzen ez dutenik, baizik beste edozein eratara ere errex oso biurtu eta ipiñi litez-kela Aita Aurelio'ren otoitz eta esamesak. Sei kanta ere berekin ditu musika ta guzti. Merezi du liburutxo onek propaganda pixka bat, eta nere partetik ez det xuur izan nai aldi onetan.

J. ARTECHE

APRENDA EL VASCO. Editorial Icharopena. Zarauz, 1958.

Liburutegietan noizean bein ikusi oi ditugun *Aprenda V. el inglés en siete días* eta orrelakoen gisara egiña dirudi egille-izenik gabe agertu den liburu koxkor onek (164 orrialde baditu), onelaxe baitio azalean: “Método sencillo y agradable para iniciarse en el aprendizaje de la lengua más antigua de Occidente”.

Sarreraz gaiñera, zati auexek ditu: I eta II atzizkiak, III aditza (laguntzaillea batez ere), IV elkar-izketak eta IV erdal-euskal eta euskal-erdal-iztegia. Liburuaren irutatik bi iztegiek osatzen dute.

Izkuntza bat ikasteko —edo ikasten asteko, beñipein— bide erosoan eskeintzen duten libururik geienak motz gelditu oi dira beren egitekoan, izkuntzak nekerik eta gogo bizirik gabe ezin ikas ditezkealako noski. Onako onekin ere ez du deus eztakienak pauso luzerik egingo euskeran barrena. Zerbait edo zerbait baiño geixeago dakitenei laguntzeko egokiagoa dirudi.

Bi iztegiak poliki antolatuak daude. Ezin diteke, ordea, beste orrenbeste esan elkar-izketei buruz. Gai-aukeraz zerbait esan diteke

(arrantzari iru izketaldi ematea geiegixko dirudi), baiña batez ere or agertzen diren itz-esaerak eztira jatorregiak maiz aski ezta dotoregiak ere.

L. M.

AMADEO DELAUNET: *La Casa de Churruca y sus alianzas: 1400-1947*. Prólogo de Dalmacio de la Válgoma y Díaz Varela. Gráficas Izarra. San Sebastián, 1957.

Pozik ikusi dugu Delaunet jenealojilariaren azkenengo liburu eder au. Euskal-Edestilari batek baiño geiagok jo bearko du liburu onengana, argibide billa.

Plazentzia'ko Txurruka'tarren oiñetxetik datozen aide askoren berri ematen du, dokumentu agiriak oiñarritzat arturik. Zorrotz jokatu du beti beti arlo ontan egilleak, ez da ibilli amesetako berriak ipintzen. Egia beti nagusi, argi ta garbi, eta alperrezko itz gutxi, eta cri batoren bat bada nik ez dut aurkitu.

Azalez, zer esanik ere ez dago-ta, ezin liteke gauza oberik eskatu. Liburuzale fiña izan da Delaunet, eta arduratsu jokatu du beti liburu ederrak argitaratzen; ez da atzenengo gelditu gaurkoa: barren zabalak, papel ona, irarkola-lanak garbi-garbi, okerrak ongi zuzendurik; ainbat ikurrin, kurutze ta medalla, arma-irudi; arkibide osatuak azkenian, etabar.

Euskal-abizenzale direnak aurkituko dute nun asetu beren jakin naia. Ni neroni urte askotan ibilli nintzan Montevideo'ren fundadore zan Bruno Maurizio Zabala gudariburu edo jeneralaren jatorriaren argibide billa, eta ez nun erarik izan nere jakin-naia asetzeko. Orain emen liburu oni eskerrak aurkitu ditut jakin izan nai nun guztia, eta geiago ere bai.

Goian bego Delaunet adiskide maitea.

N. A. G.

ARCHIVO DE LA CASA DE JUNTAS DE GUERNICA.
CATALOGO DE GENEALOGIAS. *Florencio Amador Carrandi*.
Publicaciones de la Excma. Diputación de Vizcaya. Gráficas
Ellacuría. Bilbao, 1958.

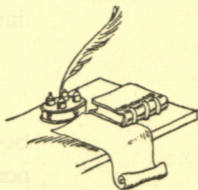
Denok dakigunez, Gernikako Batzarretako Etxean gordetzen dira aintziñatik igaro dan gizaldiraiño egiten zituzten odol-garbitasunezko probantzak. Kanpotik Bizkaira etortzen ziranian, eta erbesteratzen ziran bizkaitarrak ere bai. Garbitasun-paper oien arkibide azaldua ematen digu Amador Carrandi jaunak, milla ta geiago orrialde dituan liburu ontan. Amar milla ta geiago abizen: 2.576 + 25 probantza txarteletan. Probantza egin zun bakoitzaren lau abizenak ematen dira txartel bakoitzean. Azken-aldiko arkibide laburrak, arreta aundiz egiñak daude.

Lan neketsua, benetan, euskalari ezagun dan Amador Carrandik egin duana. Makiñabat urtetan lan eta lan eginda gero argitaratzen digu liburu au. Eruapen aundiz probantza guztiak irakurri ta oarrak artu ta gero.

Abizen askoren arma-irudiak ere ipini ditu, eta eraz apaintzen dute euskalari ta euskaldun guziek pozik ikusiko duten lan eder eder au.

Berriro ere zorretan gaude euskaldunok Gernikako Artxibu-gordetzaille ta euskalari jakintsuarekin.

N. ALZOLA

TIBALT ERREGEAREN KANTA

*(B. letrapean estalirik argitaratu
zituen bizkaitar olerkari batet).*

Txorietan nagusi
erresiñul eztia
Tibalt gazte ta zoli
naparren erregea.

* * *

Orrilleko goizean
—lorá usain eta txalo—
eltzen dok Iruñe-ra
zaldi gaiñean arro.

* * *

Eder gauan argia
arantza artean loria
erri osoa pozik
daukak euri begira.

* * *

Sorterritik dakarzak
pozak ire begietan
ezpaiñean barre irri
kantanaí eztarrian.

* * *

Champagne landetako
ardoaren gozoa!
min izango yak, aurki
napar maatsen zumoa!

* * *

Baiña euskalen lur au
baizen ederrik ez dok,
koblari ikusi aue
mendi ta ibar berde ok.

* * *

Ire soñu gozoen
zain yagok Auñemendi

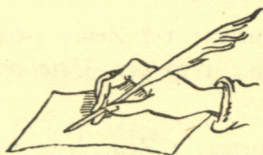
Bertan arru ta arkaitzak
lorak, edur, eguzki.

* * *

Bertan bere alaba
Andre Euskara pinpiña
Edurra baizen garbi
latsa antzo soñu-giña.

* * *

Errege olerkari!
A emaztetzat artu!
Ire edermen kumeak
Euskal muiñetik sortu!

Euskal-Bibliografiarako Oarrak

EGAN aldizkaria. "Suplemento de Literatura del Boletín de la Real Sociedad Vascongada de Amigos del País." Redacción: Seminario de Filología Vasca Julio de Urquijo. Palacio de la Diputación de Guipúzcoa. San Sebastián.

II EPOCA. 1954

Bigarren aldia, 1954'garren urtean asten da: 2-4'garren Zerbakiakin (abril-diciembre). Zen. 1-44 orrialde. Zen. 1-44 orrialde.

1955'gn. urtea: 1-2 Zen.: 1-64 orr.; 3-4 Zen.: 1-66 orr.; 5-6 Zen.: 1-79 orr. Urte ontan asi zan. 3-4 aldiz agertzen.

1956'gn. urtea: 1 Zen.: 1-67 orr.; 2 Zen.: 1-87 orr.; 3-4 Zen.: orr.; 5-6 Zen.: 1-203 orr.

1957'gn. urtea: 1-2 Zen.: 1-124 orr.; 3-4 Zen.: 125-264 orr.; 5-6 Zen.: 265-412 orr.

1954, 1955 eta 1956'gn. urteetakoen arkibideak ematen ditugu gaur. 1957'garren urtekoa aldizkari onen azkenengo tomoan agertu zan (EGAN: 1958'gn. urtea, 1-2'gn. Zen.).

Urrengo zerbaki batean emango degu EGAN'en argitaratu diran gaien arkibidea (1954-1955-1956 eta 1957'gn. urt.).

1954' GARREN URTEA

A. A.:

1. *Jan-Edanak.* 2-4 (1954) 25-27.

ADISKIDE BERRI:

1. *Orixegure artean.* 2-4 (1954) 3-4.

APAT-ETXEBARNE:

1. *Naas-Maas.* (Ildo berriak. Euskaltzaindiaz. Nor geiagoka. Euskaltzain berriak. Berri hitsak. "Guero" liburua. Euskaltzaindiak ortografiak erabaki batzuk artu: *rr, ll, tt...* Herritik at). 2-4 (1954) 28-31.

ARRUE, ANTONIO; A. IRIGARAY, L. MITXELENA:

1. *Asmo berri.* 2-4 (1954) 1-2.

B.:

1. *Andre Joxepa Tronpeta. Illeta.* 2-4 (1954) 34.

CLAVERIA APEZA (XVII Mend.):

1. *Burlatzen naiz Garibai-ek.* (Itz neurtu). 2-4 (1954) 24.

E'TAR Y.:

1. "*Oargui*"-ren *Euskal-sariketa.* 2-4 (1954) 33-34.

ELIZALDE:

1. *Kontu kontari. Erraldoi berekoia.* (Oscar Wilde egille, Elizalde'k itzuli). 2-4 (1954) 11-15.

IBALAN:

1. *Anboto.* 2-4 (1954) 31-32.
2. *Liburuak.* (A. Onandia: "Milla euskal-olerki eder"). 2-4 (1954) 43-44.

IRIGARAI, AINGERU, A. ARRUE, L. MITXELENA:

1. *Asmo berri*. 2-4 (1954) 1-2.

LEKUONA'TAR MANUEL:

1. *Belenen*. (Olerkia). 2-4 (1954) 5-6.
2. *Bizia Maite-irria*. (Olerkia). 2-4 (1954) 7-8.
3. *Tanz-lied*. (Olerkia). 2-4 (1954) 9-10.

LOJENDIO, JOSE MARIA:

1. *Mogel*. (Euskaltzaindi-ko 5'garren solas-aldia). 2-4 (1954) 16-24.

MITXELENA, LUIS; A. ARRUE, A. IRIGARAI:

1. *Asmo berri*. 2-4 (1954) 1-2.

L. M.:

1. *Zinema*. ("La ley del silencio". "Julio César"). 2-4 (1954) 35-38.
2. *Liburuak*. (Axular: "Gero". Juan Ramón Jiménez-Ametzaga'tar Bingen: "Platero ta biok". Domingo Agirre: "Kresala"). 2-4 (1954) 39-42.

WILDE, OSCAR: Ikusi Elizalde.

1955'GARREN URTEA

A.:

1. *Zinema*. ("Tren txiki baten estutasunak.") 1-2 (1955) 52-53.

A. A.:

1. *Jan-Edanak*. 1-2 (1955) 38-42.—3-4 (1955) 41-47.—5-6 (1955) 47-48.

ADISKIDE BERRI:

1. *Berriketan*. *Escudero maisuak esan digu*. 1-2 (1955) 1-4.
2. *Berriketan*. *Pio Baroja'k esan digu*. 3-4 (1955) 1-4.
3. *Berriketan*. *Estella'ko Aita Hilario Olazaran'ek esan digu* 5-6 (1955) 1-5.

AMICIS, EDMUNDO DE: Ikusi Oraune'ko Errolba.

APAT-ETXEBARNE:

1. *Naas-Maas*. (Euskaltzaindia-k. "Euskera" aldizkaria. "Destino" aldizkarikoentzat. Erromatarren aldiko il'obi bat Funes-en. "Instituto Príncipe de Viana". Hans Christian Andersen. Liburuak.) 1-2 (1955) 43-46.
2. *Naas-Maas*. (Anton Chejov. Urkijo Mintegian. Giuseppe Ungaretti. Kantarien eguna Ligi-n. Concha Espina. Liburu erakusketa Madrid'en. William Faulkner. Euskaltzaindia. Peñaforida-konde zena. Boissel komandanta. Iruñe-ko Euskal-Ikaskak. El Bidasoa. "Les Clés de St. Pierre".) 3-4 (1955) 35-40.

AROTZENA, FAUSTO:

1. *Adabakiak: Hernando Lortia*. 3-4 (1955) 61.

ARRUE, ANTONIO:

1. *Kontu kontari: Txantxangorria*. ("Selma Lagerlöf'en ipui batetik artu ta moldatua.") 3-4 (1955) 8-13.

AURRE-APRAIZ'TAR BALENDIN:

1. *Eriori*. (Olerkia.) 1-2 (1955) 7.

B.:

1. *Ortega'ren eriotza*. 5-6 (1955) 34-38.

DUNIXI:

1. *Gure lurraldea. I: Omura eta atsegiña*. 1-2 (1955) 8-9.
2. *Gure Lurraldea. II: "Ara nun diran..."* 3-4 (1955) 50-51.
3. *Maurice Utrillo*. 5-6 (1955) 32-33.

ORAUNE'KO ERROLBA:

1. *Kontu kontari: Florenziar idazlari koxkorra*. (Edmundo de Amicis italiar idazlearen *Cuore* (Biotz)-tik Oraune'ko Errolba'k euskeratua.) 5-6 (1955) 19-24.

E'TAR Y.:

1. "*Oargui*"-ren bigarren batzaldia. 1-2 (1955) 62-64.
2. "*Oargui*"-ren irugarren batzaldia. 3-4 (1955) 58-59.

ETXAIDE'TAR, NEMESIO:

1. *Kontu kontari: Mateo Falcone*. (Prosper Mérimée egille. Etxaiz'tar Nemesio'k euskeratu.) 1-2 (1955) 13-22.

2. *Ernai*. (Olerkia. Giuseppe Ungaretti egille. Etxaniz'tar Nemesio'k biurkera.) 3-4 (1955) 5.
3. *Gain-bera*. (Olerkia.) 3-4 (1955) 5-6.
4. *Deba'ko San Drokeak*. (Olerkia.) 3-4. (1955) 6-7.

E'TAR N.:

1. "*Oargui*"-ren sariketak. 5-6 (1955) 76-79.

ETXEBERRI, JOANES (1630):

1. *Eguberri-koplak: Bethleen'en ostanturik ezin aurkhituaren gañean noela*. 5-6 (1955) 16.

ETXEBARRIA, EZEKIEL:

1. *Murriturik burua*. (Itz-neurtu.) 5-6 (1955) 65.

GASTELUZAR, BERNARD (1686):

1. *Eguberri-koplak: Iesus-Kristo, gizon eta Iainko salbatzaillaren noelak*. 5-6 (1955) 17-18.

HORATI: Ikusi Aita J. Onaindia.

IBALAN:

1. *¡Entzun! Emen Donosti*. 3-4 (1955) 48-49.
2. *Gurasoak*. 5-6 (1955) 55-57.

IRIGARAI, AINGERU:

1. *XVII garren mendeko iru eskutitz*. 1-2 (1955) 10-12.
2. *Naas-Maas*. (Literaturaz: Raimundo Lulio. Plauto Barcelonan. Luis de Uranzu: "Lo que el río vió." Marlowe olerkari aundia. Unen hilobia ikertzen. Shakespeare berriz eztabaian. Berri jakingarriak: Donostiako euskal-astea: Arrue Jaunaren itzaldia. Mourlane-Mitxelena-ren hil berria. Euskaltzaindiaz: iztegiak. Itzaldiak. Liburu berriak. Urkijo Mintegian: itzaldiak. Urkijo Mintegiko Solas-Aldiak. Ginebra-ko alkarrizketak. Artur Honegger-en hil berria.) 5-6 (1955) 39-46.

IRIGOYEN, ALFONSO:

1. *Mundus-Mundu. Bilbao'tik*. (Aita Olazaran Estella'koaren itz-aspertu samur, umoredun eta biotzetikoa Eskolapiotan, Azaroaren 5'an. Euskal-teatroa Algortan. "Anaitasuna" aldizkaria. Itzaldi bat Diputaziñoko Bibliotekan, Santiago Montero Díaz, Diputaziñoko Bibliotekan.) 5-6 (1955) 47-52.

ITURRALDE, P.:

1. *Berritasunaz*. 5-6 (1955) 6-11.

ITURRIA'TAR, JOSE:

1. *Andre Mariaren Deikunde-ikustaldia*. 1-2 (1955) 32-33.

A. K. I.:

1. *Liburuak*. (Zaitegi ta Plazaola'tar Joaquin: "Bidalien egiñak.") 5-6 (1955) 66-68.

ITURRIAGA APAIZA:

1. *Bada Jaungoiko bat*. (Olerkia.) 5-6 (1955) 30-31.

LABAYEN, ANTONIO MARIA:

1. *Elizanburu. Bere bizitza ta lanak*. (Euskaltzaindiko 6'garren solas-aldia. Badarraike.) 1-2 (1955) 23-31.—3-4 (1955) 14-34.

LAGERLOF, SELMA: Ikusi Antonio Arrúe.

M. L.:

1. *Liburuak*. (Juan Baxurko: "Iñazio Deuna." "Karmengo Amaren egutegia.") 5-6 (1955) 74-75.

LOJENDIO, JOSE MARIA:

1. *Munduz-Mundu: Paris'tik. Utrillo'ri azken agurra*. 5-6 (1955) 52-54.

J. M. L.:

1. *Boise'ko euskaldunak*. 1-2 (1955) 34-37.
2. *Erakusketak*. (Dionisio de Azkue. Enrike Albizu. Jasé María González de Etxabarri.) 3-4 (1955) 52-53.

MERIMEE, PROSPER: Ikusi Etxaniz'tar, Nemesio.

MIRANDE, JON:

1. *Undina* (Olerkia). 1-2 (1955) 5.
2. *Paranoia*. (Olerkia). 1-2 (1955) 6.

L. M.:

1. *Zinema*. ("Crimen perfecto". "La túnica sagrada". "Rashomon". "Fort Bravo". "Cancha vasca". "Cangaceiro"). 1-2 (1955) 47-52.

2. *Zinema*. ("Candilejas". "Nous sommes tous des assassins"). 3-4 (1955) 54-55.
3. *Zinema*. ("Brumas de traición". "Atila, rey de los hunos". "Veracruz". "Infernuko atea". "La ventana indiscreta". "Muerte de un ciclista". "Ulises"). 5-6 (1955) 58-62.
4. *Liburuak*. (Juan Gorostiaga: "La poesía popular en el País Vasco". A. Emiliano, Karmeldarra: "Andre Mari gaztediaren eskuetan". Juan Baxurko: "Jesús". Joxe Zapi-rain: "Nere bizitzako bertso batzuk"). 1-2 (1955) 54-57.
5. *Liburuak*. (Camilo José Cela: "Historias de Venezuela. La Catira"). 3-4 (1955) 64-66.
6. *Liburuak*. (Yon Etxaide: "Joanak-joan". José de Arteche: "Vida de Jesús". José Antonio Loidi Bizkarrondo: "Amabost egun Urgan'en"). 5-6 (1955) 69-74.
7. *Euskaltzaindiak eratutako sariketa*. 1-2 (1955) 60-61.
8. *Paul Claudel*. 1-2 (1955) 62.

ONAINDIA, AITA J.:

1. *Horati'ren odak euskeraz*. (I: Mekena'ri: "Maecenas atavis...". II: August Kaiser'i: "Iam satis terris..."). 5-6 (1955) 12-15.

UNGARETTI, GIUSEPPE: Ikusi Etxaniz'tar, Nemesio.

VILLASANTE:

1. *Liburuak*. (Ricardo Lombardi: "La salvación del que no tiene fe". Andrés E. de Mañaricua: "La Inmaculada en Vizcaya"). 1-2 (1955) 57-60.

ZUGASTI, ANIZETO:

1. *Iturriaga Apaiza, Euskal-idazle*. (Euskaltzaindi'ko 7'garren solas-aldia. Donostian, 1954-1-28. =Jarraitzeko=). 5-6 (1955) 25-31.

Z. A.:

1. *Liburuak*. (Aita Villasante: "Goi-Argi"). 3-4 (1955) 63-64.

[.....]

1. *Adabakiak: Mirande'ren olerkiak*. 3-4 (1955) 60-61.
2. *Adabakiak: Alonso Jerónimo Salas Barbadillo'k 1612'gn. urtean olerkariet buruz ziñona*. 3-4 (1955) 61-62.

3. *Adabakiak: Surrealismoa*. 3-4 (1955) 62.
4. *Adabakiak: Poesia zer dan?* 5-6 (1955) 63.
5. *Adabakiak: Ortega y Gasset*. 5-6 (1955) 63-64.
6. *Adabakiak: "La España Negra de Verhaeren" deritzan liburua esta zeoro Regoyos'ena*. 5-6 (1955) 64.
7. *Ezeziel Etxebarria olerkaria*. 5-6 (1955) 64-65.
8. *Madrid'eko egunkari batean argitaratu dan euskal-ipuitxoaz*. 5-6 (1955) 65.

1956'GARREN URTEA

A.:

1. *Jan-Edanak*. 3-4 (1956) 86-87.

A. A.:

1. *Jan-Edanak*. 1 (1956) 47-49; 2 (1956) 73-74; 3-4 (1956) 84-86; 5-6 (1956) 133-136.
2. *Zinema*. (Hanno robato un tram: "Tranbe bat ostu dute"). 3-4 (1956) 97.

ADISKIDE BERRI:

1. *Berriketan*. *Migel Anjel Alvarez'ek esan digu*. 2 (1956) 1-4.
2. *Berriketan*. *Migel Castells'ek esan digu*. 3-4 (1956) 1-5.
3. *Berriketan*. *Santiago Carrero'k esan digu*. 5-6 (1956) 1-5.

AGIRRE, DOMINGO:

1. *Gabonak Euskalerrian*. 5-6 (1956) 45.

AGIRRE, MARIA DOLORES:

1. *Emakumeak*. *Bear-bearra*. 5-6 (1956) 99-102.

AMETZAGA'TAR BINGEN:

1. *Bideko lorea*. ("Platero ta biok" itzulpenetik artua. Juan Ramón Jiménez egille, Ametzaga'tar Bingen'ek itzuli). 5-6 (1956) 188.

ANSOLA'TAR GURUTZ:

1. *Zinema*. ("Kondesa oiñutsik"). 1 (1956) 53-54.
2. *Zinema*. ("Le defroqué": El renegado). 2 (1956) 78-79.
3. *Antzerti*. (William Saroyan: "Jende ederra"). 3-4 (1956) 92-93.

APAT-ETXABARNE:

1. *Berriketan, Xabier Bello-k diosku.* I (1956) 1-3.
2. *Naas-Maas.* (Urkijo Mintegian. Itzaldiak. Landuchio iztegiñoa. Euskal Literatur-Historia. Euskaltzaindian. Euskaltzaindiko Bilbaoko jaia. Azkoitiko zaldunttoak. Aldizkari Anaiak: "Herria." Biblia japonesez. Giovanni Papini'ren hiltzea. Robert Schumann-en urteurrena. Bernard Shaw-en 100 urteburua.) 3-4 (1956) 80-83.
3. *Naas-Maas.* (Literatura: Carlo Coccioli. Musika: Igor Strawinsky. Perosi-ren hiltzea. Aldizkari Anaiak: "Gazte.") 5-6 (1956) 137-138.

ARESTITAR, GABRIEL:

1. *Amolandun bi.* (I: Egun-sentian iaikiten naiz itzar. II: Gauza guztien izpiritua zara.) 3-4 (1956) 14.
2. *Korta.* (Olerkia. Gabriela Mistral egile, Gabriel Aresti'k euskeratu.) 5-6 (1956) 72.

ARRADOY, P.:

1. *Bazterrak garbi.* ("Kattalin'en Gogoetak" liburutik artua.) 2 (1956) 23-24.

ARRUE, ANTONIO:

1. *Gerriko.* (Euskaltzaindi-ko solas-aldiak. 1954-10-28, Donostia'n.) 3-4 (1956) 33-43.

ARRUGAIN:

1. *Ene aitonatxo maitea.* 5-6 (1956) 63-65.

AURRAITZ:

1. *Itun.* (Olerkia.) 5-6 (1956) 71.

AYALDE:

1. *Mari Beltxa.* (Baroja Pio'ren "Vidas sombrías"-eko ipui bat, Ayalde'k euskeratua.) 5-6 (1956) 183-185.

AYERBE, I.:

1. *Iñere zuria.* (Iruzki aldeko Ipui bat, Uarte Arakil'go euskeraz.) 5-6 (1956) 82-86.

1. *Gabon afari bat.* (Itz-neurtu.) 5-6 (1956) 130-132.

B.:

1. *Arantzazu'ko Batzarrak. Iritzi ta aburu.* 5-6 (1956) 123-127.

B. D.:

1. *Paris'eko berri.* 3-4 (1956) 74.

BARANDIARAN'GO, JOXE MIGEL:

1. *Olentzaro, kalerre ta subilaro.* (Urkijo Mintegi-ko Solasaldia: 20-XII-1956.) 5-6 (1956) 164-172.

BARANDIARAN'TAR, SALBADOR:

1. *Munduz-Mundu: IMFC'en Bederatzigarren urteroko batzarrara.* (I: Abitzza, bere Itzulketa ta Alditaitzea (A. Marinus: Bruxelles). II: Irrati Zabalkundea Folklore eresiatoren ondatzalle, biltzaile ta indartzallea (Wilhelm Kutter: Stuttgart). III: Etengabeko Folklore'ren eta beñola etenik berri piztu danaren artean bereizi daitezken estilo joera ki degaitzak (Dr. Ernst Klusen: Viersen). IV: Europa'ko Folklore'ren oraingo egoera (Dr. Fritz Bose: Berlin). V: Brasil'ko Erri musikak J. S. Bach'en estiloakin daukan uztardura, Villa-Lobos'en irizpidez (Antoine E. Cherbuliez: Zurich). Jarraitzeko.) 5-6 (1956) 109-118.

BARBIER, JEAN (1875-1931):

1. *Betlem'eko estalpean.* (Olerkia.) 5-6 (1956) 6.

BAROJA, PIO: Ikusi Ayalde.

BERASALUZE'TAR, SABIN:

1. *Euskal-sorgiñak eta Arantzazu.* 3-4 (1956) 55-63.
2. *Iainko-argi.* (Olerkia.) 5-6 (1956) 75.

BERROSPE:

1. *Pernando, Amezketan.* 2 (1956) 58-60.

DAUDET, A.: Ikusi Txillardegia.

DONOSTIAR JOSE A. A.:

1. *Euskal-Erriko otoitzak.* (Euskaltzaindi-ko solas-aldiak. Donostia'n 1956-I-26'n. esana. Lekarotz'en 1955-XII-31'n. egiña.) 2 (1956) 34-52.

DUNIXI:

1. "Jaiotza" baten aurrean. 5-6 (1956) 103-104.

ELIZALDE:

1. *Kontu kontari: Guraso zintzoa.* (A. Chejov egille, Elizalde'k euskeratu.) 3-5 (1956) 29-32.

ENDAITZ:

1. *Munduz-Mundu: Bilbao'tik.* (Euskaltzaiñak Bilbon. Bigaramoneko Mezatan. Arriaga Theatruko jai bikaña. Egitamu atsegingarria. Menéndez Pidal-en karta bat. Mitxelena-ren itzaldia. Antze-jaiune ikusgarria. (Titulu onen beian agertzen da "Endaitz"-en izena "EGAN"-en, baiña oker ipiñita dago.) Eneko Deunaren gorpuzkia. Txori kantarien bilkura. Kamarako Theatroa. Cuevas-ko Markesaren "Ballet" aipatua. Donostiar pintoreak.) 3-4 (1956) 64-71.

ERKIAGA, EUSEBIO:

1. *Ames-Larreko maitagarria.* (Lilura-elhea.) 5-6 (1956) 79-81.

ETXANIZ, NEMESIO:

1. *Olerkiak.* (Juan Ramón Jiménez egille; Nemesio Etxaniz'ek itzuli. I: Lore batzuen lurrin-utsa. II: Oial gorri zurixkak algara zerioten. III: Aur aingeruen jantzian. IV: Oi, oroi-pen ezkutuak.) 5-6 (1956) 186-188.

ETXEBERRI'TAR, PRANTZISKO:

1. *Lizarra.* (Olerkia.) 2 (1956) 18-20.

GABRIELA MISTRAL: Ikusi Aresti, Gabriel.

GANDIAGA'TAR, BIKTORIANO:

1. *Ostaturik ba-da?* (Olerkia.) 5-6 (1956) 72-74.

GOIKOETXEA, P.:

1. *Jun ziran! Baño zer onik utzita?* 1 (1956) 34-37.

HORATI: Ikusi Aita Onaindia.

IBALAN:

1. *Euskal-Teatroa dala-ta.* 1 (1956) 32-33.
2. *Mozart (1756-1956).* 2 (1956) 53-54.

3. *Euskaldunak Gales'en. Llangollen'go Eiseddfodau.* 3-4 (1956) 50-54.

IRIGARAI, AINGERU:

1. *Naas-Maas.* (Irlanda eta Gales: Williams Parry, gales-tar olerkaria. Goethe-saria Gabriel Marcel-endako. Heine-ren eriotz urte muga. Urkijo Mintegiko Solasaldiak. Berri ja kingarria: Orreagako gataska. Euskal Literaturaren ikasgaiak.) 2 (1956) 68-72.
2. *Naas-Maas.* (Mozart-en jaio urte muga. Gerard de Nerval-en hiltzearen urte muga. Julio Urkijo Mintegia. Valentin Zubiaurre-ko. Joxepe Azarola Aldaz. Aranzadi Elkargoaren itzaldia. Arantzazuko euskal sariketa. Hil berria: Leonardo Zabaleta, Oñatikoa.) 1 (1956) 43-46.
3. *Euskal Literatura-ren bilduma laburra. IV: Atsotitzak eta errefrauak.* 5-6 (1956) 76-78.
4. *Bidaia European barrera.* (Frantziako lorategia. Parisen. Amiens-era. Londres aldera. Gales-erat. Berriz kontinent-era. Alemaniara.) 3-4 (1956) 75-79.

A. I.:

1. *Euskal literatura-ren bilduma llaburra. (Bernat Detxepare.)* 1 (1956) 12-13.
2. *Euskal literatura-ren bilduma llaburra. (Joanes Leizarraga, Beskoitzekoa, XVI-gn. mendekoa.)* 2 (1956) 10-17.
3. *Euskal Literaturaren bilduma laburra. III: Beltran de Echauz: 1556-1641.* 3-4 (1956) 11-12.
4. *Liburuak.* (Adrien Gachiteguy: "Les basques dans l'Ouest americain".) 5-6 (1956) 154-155.

IRIGOYEN, ALFONSO:

1. *Munduz-Mundu. Bibao'tik.* (Euskal-Teatroa. Santa Agata. Jai bat. Itzaldi-aro bat pinturari buruz. Itzaldi bat.) 1 (1956) 38-41.
2. *Munduz-Mundu. Bibao'tik.* (Don Zirilo Arzubiaga'rekin izketaldi bat.) 2 (1956) 64-67.
3. *Munduz-Mundu. Bilbao-tik.* (Aurren Euskaledukaziñoa. Euskal Ikastaroa bukatzean Itziarren. San Iñazio Loiolakoa-ri eraikitako Monumentuaren inauguraziñoa Xoxote mendi gaillurrean.) 3-4 (1956) 72-73.

ITURRIAGA APAIZA:

1. *Esnasaltzallea*. I (1956) 28-29.
2. *Atsoa ta arcacosoá*. I (1956) 29-30.
3. *Aita bere semeequin*. I (1956) 30-31.

JIMENEZ, JUAN RAMON: Ikusi Ametzaga'tar Bingen eta Nemesio Etxaniz.

LABAYEN, ANTONIO M.:

1. *Petrikillo*. (Irri antzerkitxoa: Komedia ekitaldi batean.) 3-4 (1956) 112-127.

LEKUONA, MANUEL:

1. *Liburuak*. (E. Buztintza, "Kirikiño": "Abarrak".) 2 (1956) 86-87.
2. *Liburuak*. (I. M. Manzisidor: "Gure Patroi aundia." A. Eujenio Agirretxe: "Arantzazura erromes." P. P. C.: "Irea al dek diru ori." Anaitasuna: supl. de "Anaitasuna" de Guipúzcoa, número 32.) 3-4 (1956) 107-110.
3. *Liburuak*. (Anaitasuna: supl. de "Anaitasuna" de Guipúzcoa número 34. "Zeruko Argia", 33'Zn. "Kristiñau Katezismoa.") 5-6 (1956) 147-154.
4. *Aurtxoa troxatzen*. (Olerkia.) 5-6 (1956) 71-72.
5. *Jesus'en jaiotza edertian*. 5-6 (1956) 56-59.
6. *Gabon-kantak*. (Misterio-kantari. Billantzikoak. Parragarriak. Kopla zaharrak. Olentzaro. Marijesiak. Noelak. Artzai-kantak. Gabon-sariak. Azkoitia'ko Gabon-sariak. Kopla jostalluak.) 5-6 (1956) 9-44.

M. L.:

1. *Liburuak*. (P. Arradoi: "Kattalin'en gogoetak." KIA: "Salle'ko Joan Bautista Deunaren bizitz laburra. "Nora?" "El Bidasoa." A. Sorarrain: "Lili txuria odoletan.") 1 (1956) 57-60.
2. *Urkixo Jaunaren Liburutegia*. (Euskal-Liburutegia. Centenario-Plazan. Gipuzkoa'ren Jauregira. Liburuak, liburuak. Gertakari jakingarriak. Argazkizko facsimilak.) 1 (1956) 4-11.
3. *Berri on bat: Aita Olabide'ren "Itun Zarra"* 2 (1956) 5-9.
4. *Edertiak Gipuzkoan*. "Greco" bi ta "Divino" Morales bat. (Itsasondo'ko Morales. Gatzaga'ko Greco. Iraeta'ko Greco.) 3-4 (1956) 6-10.

5. *Aita Jose Antonio Donostia: Oroitzatxo batzuek.* 5-6 (1956) 119-122.
6. *Prantzia'ko idazle katoliku batek galde bat egin du: "Al zan egiazki asto ta idirik Belengo estalpean?"* ("Académie Française"-ko Daniel Rops egille; M. L. labur ta euskeratzaile.) 5-6 (1956) 66-70.

LIZARDI:

1. *Bai baitator urrundik.* (Olerkia.) 5-6 (1956) 182.

LOJENDIO, JOSE MARIA:

1. *Euskerazko itzaldiak.* 2 (1956) 55-57.
2. *Aingeruak eta izarrak.* 5-6 (1956) 54-55.

MAITE:

1. *Emakumeak* 2 (1956) 75-77.—3-4 (1956) 88-91.

MIRANDE'TAR, JON:

1. *Kontu kontari. Iphuin-Khondatzailea.* (H. H. Munro'ren "Saki". Mirand'tar Jon-ek angelesatik itzulirik.) 1 (1956) 19-24.
2. *Otso.* (Olerkia.) 3-4 (1956) 15.

MITXELENA, LUIS:

1. *Pio Baroja.* 5-6 (1956) 173-178.
2. *Liburuak.* (Lizardi'tar X.: "Biotz-begietan.") 2 (1956) 84-86.
3. *Liburuak.* (Barandiaran'dar Salvador: "Iliasena." J. A. Mangel: "Peru Abarka.") 3-4 (1956) 102-107.
4. *Liburuak.* (Nikolas Ormaetxea "Orixe": "Agustin Gurenaren Aitorkizunak." Domingo Agirre: "Garoa." "Euzko-Gogoa" eta "Euskera.") 5-6 (1956) 142-147, 157-163.

L. M.:

1. *Zinema.* (Not as a stranger: "No serás un extraño." "Agente especial." "Marty.") 1 (1956) 50-52.
2. *Zinema.* ("Robinson Crusoe." "Romeo and Juliet.") 2 (1956) 79-81.
3. *Zinema.* ("The most beautiful woman in the world." "Altri tempi." "Hombres olvidados." "City Lights.") 3-4 (1956) 94-97.
4. *Zinema.* ("Picnic." "Un tranvía llamado Deseo." "Napoleón." "Más dura será la caída.") 5-6 (1956) 179-182.

MUNRO, H. H.: *Ikusi Mirande'tar Jon.*

MUXIKA'TAR PLAZIDO:

1. *Berriz, Santa Cruz Apaiza!* 3-4 (1956) 20-25.

ONAINDIA, AITA:

1. *Horati'ren odak.* (Sexti'ri: "Solvitur Acris hiems." Pirra'ri: "Quis multa gracilis...") 3-4 (1956) 15-17.

ORMAETXEA, NIKOLAS ("ORIXE"):

1. *Amaitagarren iarduna.* (Agustin Donearen "Aitorkizunak" liburutik artua.) 3-4 (1956) 18-19.

PIERRE LOTI:

1. *Gabonak Euskalerrian.* (Itzulpena.) 5-6 (1956) 45-46.

ROPS, DANIEL: *Ikusi M. L.*

TAUER, NORBERT:

1. *Munduz-Mundu. Praga'tik.* (Josepe Jungmann Txekotarren esnatzailea.) 1 (1956) 41-42.
2. *Munduz-Mundu. Praga'tik.* (Aberatsa ta txiroa. Bozena Nemcova egille, Norbert Tauer'ek euskeratu.) 2 (1956) 61-64.
3. *Munduz-Mundu. Praga'tik.* 5-6 (1956) 105-106.

CHEJOV, A.: *Ikusi Elizalde.*

TXILLARDEGI:

1. *Kontu kontari. Aita Gaucher'en mixtela.* (A. Daudet egille. Txillardegik euskeratu, 1955 abenduan.) 2 (1956) 25-33.
2. *Ez bat eta ez beste: Euskeraren ausiari buruz.* (Euskaltzaleen jomuga bakarra. Asmatzeko eskubiderik ez dugu. Euskeraz bizia ta giarrik gabeko euskera. Literaturaren laguntza. Itz mordolloak eta itz garbiak. Itzen adirazkaiak. Euskalkien itz bereziak.) 3-4 (1956) 44-49.
3. *Mendeurren oargarri bat: Buda Sakiamuni ta bere gaurkota-suna.* 5-6 (1956) 94-98.
4. *Liburuak* (Fulton Sheen: "Religion sin Dios.") 5-6 (1956) 155-157.

URREA:

1. *Gazi-Gezak.* (Olerkia. 2 (1956) 22.
2. *Ai, au gaubaren zoragarria.* 5-6 (1956) 60-62.

URRUZOLA'TAR ESTANISLAO:

1. *Ipui berri*: "Jaiots" txapelketa. 5-6 (1956) 47-53.
2. *Munduz-Mundu Valencia'tik*. (Lo Rat-Penat, balentziar izkeraren alde.) 5-6 (1956) 107-109.

VILLASANTE, AITA LUIS:

1. *San Inaigioren Urtea dala-ta*. San Juan de Artia. 3-4 (1956) 26-28.
2. *Don Juan Antonio de Mogel eta Aita Añibarroren idazti ezezagun-bat*. 3-4 (1956) 100-101.

ZELETA:

1. "Orixe" eta Bedayo'ko txistularia. 5-6 (1956) 87-93.

ZIARSOLO'TAR IMANOL:

1. *Eguberrri-Aizeak*. (Antzerkia, itz neurtuz; Ekintza bakarra; Bi antzez irudi.) 5-6 (1956) 191-203.

ZUGASTI, ANIZETO:

1. *Iturriaga Apaiza Euskal-idazle*. (Euskaltzaindi-ko 7'garren solas-aldia. Jarraipena. Donostian, 1954-I-28.) I (1956) 25-31.
- 2.—*San Jose-Lorea*. (Olerkia.) 2 (1956) 21.

1. *Santa Ageda kantak*. I (1956) 14-18.
2. *Adabakiak*. *Galderantzunak*. (Manuel Antonio Antia, Urnie-tako Erretorea, 1830-1894.) I (1956) 55-56.
3. *Todos erribatekos*. I (1956) 61-67.
4. *Adabakiak*. ("Manchismoa" zer dan? Donostia'ko estropadei buruz geren iritzi-zeatza. Eskontza-kontu ta diru-arloak.) 2 (1956) 82-83.
5. *Julio Urkijo Mintegiak ipiñi duen antzerki sariketaren baldintzak*. 3-4 (1956) 13.
6. *Adabakiak*. *Galderantzunak*. (Prosper Merimée'ren "Carmen" novelako *Don José* eta *Carmen*. Nola zuen izena Loiola'ko San Inazio'k?) 3-4 (1956) 98-100.
7. *Biotz-izketa*. 3-4 (1956) 110-111.
8. *Eguberrri-kanta zarrak*. (I: Zeruko aingeruak artzaia. II: Nork orain esan lezake. III: Aingeru batek dio. IV: Gaur da nere kristauak.) 5-6 (1956) 7-8.

9. *Arantzazu'ko Euskal-sariketa*. 5-6 (1956) 128-129.
10. *Adabakiak. Galderantzunak*. (Donostia'ko Santo Tomas'eko periaz. Lenengo Almanaka. Juan Ramón Jiménez'i buruz.) 5-6 (1956) 139-141.
11. *Sariketa*. (Gipuzkoa'ko Diputazio'ren "Julio de Urkijo" Euskal-Filologia Mintegiak Eguerriekiko antzerki-sariketako sariak nola banatu ziran.) 5-6 (1956) 189.

N. A. G.

Irun-Urantzun, 1958-VII

